

**Ústavný súd
Slovenskej republiky**

K o š i c e

Podľa článku 125 ods. 1 písm. a/ a článku 130 ods. 1 písm. e/ Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 18 ods. 1 písm. e/ a § 37 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, podávam

n á v r h

na začatie konania o súlade

ustanovenia § 47 ods. 3, posledná veta, zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) s článkom 1 ods. 1, prvá veta, článkom 18 ods. 1 a článkom 20 Ústavy Slovenskej republiky, s článkom 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s článkom 1 Protokolu zo 4. novembra 1950 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

a navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa článku 125 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky a § 37 až 41b zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, vydal tento

n á l e z :

Ustanovenie § 47 ods. 3, posledná veta, zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení „Exekútor však nemá právo na náhradu trov konania za úkony, ktoré vykonal do doručenia poverenia súdu na vykonanie exekúcie.“ nie je v súlade

s článkom 1 ods. 1, prvá veta, článkom 18 ods. 1 a článkom 20 Ústavy Slovenskej republiky, s článkom 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s článkom 1 Protokolu zo 4. novembra 1950 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

O d ô v o d n e n i e :

Podľa článku 1 ods. 1, prvá veta, Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa článku 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby.

Podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa článku 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.

Podľa článku 1 Protokolu zo 4. novembra 1950 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Podľa § 29 Exekučného poriadku exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 36 Exekučného poriadku exekučné konanie sa začína dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie. Exekútor však môže začať vykonávať exekúciu až udelením poverenia súdu na jej vykonanie (§ 44).

Podľa § 40 ods. 1 Exekučného poriadku exekútor vyzve toho, kto podal návrh, aby nesprávny, neúplný alebo nezrozumiteľný návrh opravil alebo doplnil v lehote, ktorú určí a ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní. Poučí ho aj o tom, ako treba opravu alebo doplnenie urobiť.

Podľa § 40 ods. 2 Exekučného poriadku ak oprávnený napriek výzve exekútora v určenej lehote neopraví alebo nedoplní návrh, v dôsledku čoho nemožno v exekučnom konaní pokračovať, alebo ak nepriloží exekučný titul, súd exekučné konanie na návrh exekútora zastaví. O týchto následkoch musí byť oprávnený poučený.

Podľa § 44 ods. 1 Exekučného poriadku exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom

najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 45) a požiada ho o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Podľa § 47 ods. 3 Exekučného poriadku ak povinný uhradí pohľadávku po začatí exekučného konania skôr, ako mu uplynie lehota na podanie námietok, má exekútor nárok na náhradu trov konania vo výške ustanovenej osobitným predpisom v rovnakom rozsahu ako v prípade upustenia od vykonania exekúcie. Exekútor však nemá právo na náhradu trov konania za úkony, ktoré vykonal do doručenia poverenia súdu na vykonanie exekúcie.

Podľa § 199 Exekučného poriadku výšku odmeny exekútora, náhrady hotových výdavkov, náhrady za stratu času, spôsob ich určenia a výšku primeraného preddavku na odmenu a na náhradu hotových výdavkov exekútora (§ 196 a § 197 ods. 2) ustanoví ministerstvo po dohode s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

Podľa § 200 Exekučného poriadku trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku.

Ustanovenie § 47 ods. 3, posledná veta, Exekučného poriadku, ktorého súlad s Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd namietam, zakotvuje, že súdny exekútor nemá právo na náhradu trov konania za úkony, ktoré vykoná po začatí exekučného konania (potom, čo mu bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie) do momentu, kedy mu exekučný súd doručí poverenie na vykonanie exekúcie. V tejto fáze exekučného konania je však súdny exekútor povinný vykonať zákonom ustanovené procesné úkony a vynaložiť potrebné výdavky na realizáciu týchto procesných úkonov, pričom tejto zákonnej povinnosti sa súdny exekútor nemôže zbaviť (návrh na vykonanie exekúcie nemôže odmietnuť).

Exekučné konanie sa začína dorúčením návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Oprávnený má právo voľby súdneho exekútora. Súdny exekútor návrh oprávneného zaregistruje v príslušnom registri a prideli mu spisovú značku. Súdny exekútor je povinný preskúmať návrh na vykonanie exekúcie v rozsahu ustanovenia § 40 ods. 1 Exekučného poriadku. Ak zistí nedostatky návrhu, vyzve oprávneného na opravu alebo doplnenie návrhu s poučením, ako opravu alebo doplnenie vykonať. Návrh na vykonanie exekúcie, ktorý neobsahuje nedostatky, prípadne návrh, ktorého nedostatky boli odstránené, doručí súdny exekútor exekučnému súdu. Súčasne požiada exekučný súd o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Z uvedeného vyplýva, že minimálny rozsah, ktorým možno vymedziť nevyhnutné procesné úkony súdneho exekútora a jeho procesnú aktivitu do momentu získania poverenia na vykonanie exekúcie, je a) preskúmanie návrhu oprávneného a exekučného titulu a b) vypracovanie žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. V tomto štádiu exekučného konania vznikajú súdnemu exekútorovi výdavky minimálne vo forme poštovného (zásielka exekučnému súdu, prípadne zásielka oprávnenému s výzvou na opravu alebo doplnenie návrhu) a ďalej výdavky potrebné na vyhotovenie administratívnych úkonov (papier, obálky, administratívne práce a iné).

Ak zákonná úprava v ustanovení § 47 ods. 3 Exekučného poriadku odopiera súdnemu exekútorovi právo na náhradu trov konania, znamená to, že súdny exekútor nemá nárok na odplatu za služby, ktoré poskytol (nárok na odmenu) a nemá nárok na náhradu výdavkov, ktoré vynaložil, ak povinný vykoná úhradu pohľadávky v zmysle ustanovenia § 47 ods. 3 Exekučného poriadku.

Súdny exekútor má povinnosť návrh na vykonanie exekúcie prijať, ako aj povinnosť vykonať označené procesné úkony. Zákonná úprava teda ukladá súdnemu exekútorovi vykonať určité práce, ktoré majú charakter služby poskytnutej v prospech oprávneného, za ktoré nemá súdny exekútor nárok na odplatu (odmenu). Zákonná úprava ukladajúca povinnosť poskytnúť služby bezodplatne, je predovšetkým v rozpore so zákazom nútených služieb a nútených prác (článok 18 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článok 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), ako aj so zásadou právneho štátu vyjadrenou v článku 1 Ústavy Slovenskej republiky. Činnosť súdneho exekútora, ktorá je vykonaná do momentu doručenia poverenia súdu, má nútený a bezodplatný charakter.

Súdny exekútor má okrem povinnosti vykonať označené procesné úkony aj povinnosť sám vynaložiť výdavky potrebné na ich uskutočnenie. Skutočnosť, že zákon ukladá súdnemu exekútorovi povinnosť výdavky vynaložiť a odopiera mu právo dosiahnuť ich náhradu (formou náhrady trov konania), je zásahom do práva súdneho exekútora vlastníť majetok vykonaným v rozpore s článkom 20 Ústavy Slovenskej republiky, pričom tento zásah má charakter nedovoleného zbavenia majetku v rozpore s článkom 1 Protokolu zo 4. novembra 1950 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zároveň ide o rozpor so zásadou právneho štátu vyjadrenou v článku 1 Ústavy Slovenskej republiky. Výdavky vynaložené na získanie poverenia na vykonanie exekúcie zostávajú kryté výlučne z vlastného majetku súdneho exekútora.

Ustanovenie § 47 ods. 3, posledná veta, Exekučného poriadku, odnímajúce súdnemu exekútorovi právo na náhradu trov konania, bolo do Exekučného poriadku zavedené novelou vykonanou zákonom č. 144/2010 Z.z. účinnou od 1. júna 2010. Úmyslom zákonodarcu bola zjavne snaha o zmenu predchádzajúcej neprimeranej právnej úpravy, ktorá umožňovala, aby súdny exekútor získal odmenu vo výške percentuálneho podielu na vymáhanej pohľadávke, hoci dlžník pohľadávku uhradil po začatí exekučného konania, avšak skôr, ako súdny exekútor získal poverenie na vykonanie exekúcie. Predchádzajúca právna úprava priznávala súdnemu exekútorovi odmenu stanovenú podielom na úspechu veci, hoci sa súdny exekútor na úspešnom výsledku (na uspokojení pohľadávky veriteľa) nepričinil. Snaha zákonodarcu o odstránenie takéhoto nežiaduceho právneho stavu však nemala viesť k prijatiu nelegitímneho extrému, ktorý odníma súdnemu exekútorovi právo na odplatu za skutočne poskytnuté služby (uskutočnené procesné úkony) a ktorá núti súdneho exekútora vynaložiť výdavky z vlastného majetku v prospech iných osôb. Zákonodarca mal možnosť odstrániť príkrosť a neprimeranosť predchádzajúcej právnej úpravy tak, že by priznal súdnemu exekútorovi paušálnu odmenu podľa počtu vykonaných procesných úkonov, ako aj náhradu za skutočne vynaložené výdavky za tieto procesné úkony. Takéto legitímne riešenie prichádzalo do úvahy aj prostredníctvom zmeny vykonávacej vyhlášky o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, bez potreby akejkoľvek zmeny zákonnej úpravy.

S poukazom na uvedené som presvedčený, že ustanovenie § 47 ods. 3, posledná veta, Exekučného poriadku nie je v súlade s článkom 1 ods. 1, prvá veta, článkom 18 ods. 1 a článkom 20 Ústavy Slovenskej republiky, s článkom 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s článkom 1 Protokolu zo 4. novembra 1950 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

generálny prokurátor
v.z. JUDr. Ladislav Tichý
prvý námestník
generálneho prokurátora